
KATUOJA

Numero #1 – Elokuu 2002

Sarjakuva-arvioita, kolumneja ja artikkeleita

<http://katuoja.cjb.net>

Kuva ©Reima Mäkinen / Kari Sihvonen

Kirjoittanut ja koonnut Otto Sinisalo. Kaikki kuvamateriaali, mainitut nimikkeet ja tuotemerkit haltijoidensa ©. Tämä julkaisu © Otto Sinisalo 2002.

Pääkirjoitus: KANSALAINEN ANKKA

Pitelet käsissäsi ihka ensimmäistä painettua Katuoja-lehteä. Katuoja on webbisivu, jolla arvioidaan viikoittain uusia sarjakuvia ja joristaan tajunnan-virranomaisesti sarjismaailman tapahtumista. Tämä on sen jatke, Jack T. Chick –estetiikalla maailmaan oksennettu traktaatti, jossa siis lisää arvioita ja artikkeleita sarjakuva-ihmisille.

Miksikö kirjoittaa sarjakuvista? Tärkein syy on tietysti se että pidän niistä intohimoisesti. Sarjakuvat ovat erinomainen ilmaisukeino, ainutlaatuinen tehokkuudessaan kertoa tarinoita. Sarjakuvat ovat hyvinkin voineet lopullisesti pilata kirjat ja elokuvat minulta. Kirjailija tuntuu hukkaavan sivuja tapahtumapaikan kuvailuun, johon olisi sarjakuvassa käytetty yksi ruutu. Elokuviissa taas tapahtumat liikkuvat leffantekijän päättämällä nopeudella, toisin kuin sarjakuvassa, jossa lukija itse kuljettaa tarinaa.

Toinen syy kirjoittamiselle on sarjakuvan promotointi. Hyvä sarjakuva ansaitsee huomiota, ja potentiaalista yleisöähän on. Joku voisi valittaa viiden miljoonan ihmisen maan olevan liian pieni ylläpitämään kunnollista sarjakuvakulttuuria. Paskan marjat, Suomi on sarjakuvamaa.

Ja se on Ankan syytä kaikki. *Aku Ankka* –lehden levikki on yli 300 000 kappaletta, suurempi kuin millään viikkolehdeillä. Tähän vielä päälle rooposedat ja taskarit, niin puhutaan aika pinosta kvaak-kvaakkia. Tietysti on myönnettävä, että kovinkaan moni Ankan lukija ei ole laajentanut sarjakuvaharrastustaan Disney-lehtien ulkopuolelle, mutta tärkeää on, että **pohjatyö on tehty**. Ankan lukijat ovat jo oppineet lukemaan sarjakuvaa. Kyllä, se on taito, joka pitää opetella. Koko elämänsä pelkkää proosaa lukenut maallikko ei ymmärrä mangasta tai vaikka Timo Mäkelän Vaalean-punaisesta Pilvestä juuri mitään, jos se kylmiltään lykätään hänen käteensä. **Perussuomalainen sen sijaan on sarjakuvalukutaitoinen.**

Siemenet on kylvetty, ja sen näkyy. Tarvitaan vain hyvä konsepti ja johan härmän jäärät alkavat kantaa kuvasarjoja kotiinsa. *Viivi & Wagner*. Talvisota-korkkarit. Murresarjakuvat.

Ja siinä on syy, miksi joka viikko kirjoitan sarjiskritiikkejä ja syy, miksi tein tämänkin läpyskän. Haluan, että suurempi joukko osaisi nauttia sarjakuvista ja tiedän, että potentiaalisia lukijoita on maa täynnä. Siispä: ostetaan ja tehdään sarjakuvia. Ruokitaan Ankkaa ja Ankka ruokkii meitä.

KIVISYLI, HYVÄ SYLI

Kivisyli
Reima Mäkinen, Kari Sihvonen
Suomen yrityslehdet 2002

Tämä on puolueellinen arvio. Minulla on henkilökohtainen suhde *Kivisyli*-albumin kirjoittaja-kuvittaja Reima Mäkiseen. Ei, ei sellainen suhde. Mäkinen oli nimittäin ensimmäinen sarjakuvantekijä, joka lähetti lehtensä, taannoisen *Ruuhkalukemiston* Katuojaan arvioitavaksi. Tämä oli silloin konkreettisin osoitus, että joku oikeasti lukee webbisivujani. Tämä vuoksi Mäkinen tulee aina olemaan minulle Herran Oma Erityinen Enkeli. Lähettipä hän *Kivisylinkin* minulle ennen sen virallista julkaisua.

Kivisyli on kertomus parikymppisistä helsinkiläisistä etsimässä suuntaa elämilleen. Alussa päähenkilö Jori rypee perisuomalaisessa ahdingossa: faija dokaa, kaverit puukottavat selkään, töistä ei saa rahaa ja naistakaan ei ole, kun tyttöystävä Jaana on lähtenyt kävelemään. Aivan syvissä vesissä ei kuitenkaan ryvetä, sillä tarina etäännyttää lukijan Jorin ahdingosta melkein huomaamattoman huumorin avulla.

Siksi onkin yllättävää, että tarinan päähenkilöihin on silti helppo samastua. Yllättävää siksi, että Jaana ja Jori eivät kumpikaan ole erityisen rakastettavia hahmoja. Jori itsesälissään on surkuhupaisa, eikä Jaanan heilahtelukaan herätä sympatioita. Totta puhuen sarjan kaikki hahmot ovat

omalla tavallaan viallisia –ja siksi uskottavia.

Kuva ©Reima Mäkinen / Kari Sihvonen

Mäkinen ja kollaboraattori Kari Sihvonen sitovat *Kivisylin* nykyaikaan käyttämällä taustana tuoreita tapahtumia. Tarinan vaikuttavimmissa kohtauksessa kuvakollaasi Göteborgin mellakoista yhdistyy dialogiin puistonpenkillä.

Kivisyli on eräänlainen *Ruuhkalukemisto* remix: tarinan alkuosa kun koostuu tuon Mäkinen-Sihvonen-parivaljakon aiemman lehden materiaalista, jota on muokattu uudelleen albumia varten. Toisella lukemiskerralla taide vakuuttaa entistäkin enemmän: piirros on tarkkaa, erilaisia kuvakulmia käytetään onnistuneesti ja taustat ovat kauniita. Mikä tärkeintä, **Mäkinen ja Sihvonen saavat kohtaukset, joissa tavalliset ihmiset istuvat baarissa puhumassa paskaa, näyttämään mielenkiintoisilta**. Tämä saattaa olla korkeimpia ylistyksiä, minkä millekään sarjakuvalle voi antaa.

TRIKOOUUTISIA

Supersankaririntamalla tapahtuu

Spawn hurahtaa

Ottaisitko sinä tältä supersankarilta Vartiotorni-lehden? Visionääri elokuvien *Resident Evil* ja *Halloween 4* takana, kirjoittaja Alan McElroy ei peittele vaikutteitaan *Spawn*-lehden numerossa 4/2002. Mainittu Jack T. Chickin uhkaa jäädä toiseksi kun McElroy runnoo Jumalan sanaa lukijan kurkusta alas aidon jenkkiläisen tele-evankelistan hienovaraisuudella.

Spawnin tarina sijoittuu dystooppiseen tulevaisuuteen, jossa *Ilmestyskirjan* ennustukset ovat käyneet toteen. Jo vain, taas yksi tarina jossa lainataan kompulsiivisesti *Ilmestyskirjaa*. On se kyllä hyvä, että kun omat ideat loppuvat, voi kirjoittaja aina lainata Johanneksen trippailua hämätäkseen lukijoita.

Joka tapauksessa, tulevaisuuden *Spawn* saa viestin Jumalalta ja päätyy auttamaan ihmiskunnan rippeitä taistelemaan demoniarmeijoita vastaan. Tavallisissa *Spawn*-tarinoissa uskonnolliset teemat ovat toimineet lähinnä tekosyynä näyttää *Spawn* taistelemassa jättigorilloita vastaan, mutta nyt jeesustelu nostetaan tosissaan framille. Hahmot ylistävät Jumalaa, psalmeja lainataan, Herran rakkaus ratkaisee kaiken ja lopuksi demonitkin itkevät Jumalan hyvyttä.

Puolestani ihmiset saavat harjoittaa uskontoaan ja saarnata vapaasti, mutta kaikelle on paikkansa. Ja olen melko varma, ettei nyt se paikka ole *Spawn*-lehti.

On sääli, että kuvittaja Ashley Woodin suomen-debyytti pitää tapahtua lehdessä, jossa tarina on tällaista Left Behind –tuubaa. Wood on graafikko, jonka tyyli muistuttaa Dave McKeania. Hänen kuvituksessaan harmaat sävyt yhdistyvät erikoisiin valoefekteihin ja valokuvamaisiin kuviin. Silmiä hivelevästi grafiikastaan huolimatta kovin hyvä sarjakuvataiteilija Wood ei ole, sillä tapahtumien seuraaminen on melkein mahdotonta ilman selitetekstejä.

Kuva ja *Spawn* ©Image Comics

Lehden loppupäässä alkaa Woodin ja Brian Bendisin kelpo tarinakokonaisuus, jossa kirjoittaja osaa hyödyntää Woodin erikoista tyyliä, eikä paukuta pyhäkoulusaarnoja lukijan päähän.

Kylmä päivä helvetissä – Hämähäkkimies jälleen hyvä

Marvel Comics –kustantamon viime vuosikymmen oli surullista seurattavaa, myös *Spider-Man*-lehden osalta. Yhtiön lippulaivasarja kärsi muiden lehtien tavoin keskinkertaisista kirjoittajista, joiden käsiä sitoivat dollareita laskevat toimittajat. Hämähäkkimiehen pitkäaikainen kirjoittaja Howard Mackie yritti jonglöörin tavoin pallotella ilmassa useita tarinoita ja siten luoda pitkä-jänteisen kokonaisuuden. Valitettavasti Mackien esitys muistutti enemmänkin humalaista jonglööriä, joka heittelee pallottelemiaan moottorisahoja yleisön joukkoon – enemmän traagista kuin viihdyttävää.

Mutta Marvelin siivottua johtoaan ja värvättyään leipiinsä merkittävän joukon eturivin sarjakuvataiteilijoita, näkyy muutos Hämärissäkin. Poissa ovat Mackie, kloonisaajat ja kuolevat sekä kuolleista heräävät täti-ihmiset. Tilalla on helposti seurattavia tarinoita, jotka palauttavat Hämärin juurilleen.

Spider-Manin vakiokirjoittajana toimii nykyisin Babylon 5 -TV-sarjan luonut J. Michael Straczynski, joka hylkää raskaan, eepisen tyylin ja sopeutuu mainiosti Hämärin kepeään tunnelmaan. Kuvittajana on lehden pitkäikäinen vakkaripiirtäjä John Romita Jr. Romita on vakaakätinen ammattilainen, jonka yksityiskohtaista jälkeä on ilo katsella.

Lehden toinen kirjoittaja Paul Jenkins on keskittynyt vähemmän toiminnallisiin

kertomuksiin, joissa nimihenkilöä tarkastellaan usein sivullisen näkökulmasta. Jenkinsin lämmin humanismi on virkistävää tappelu-sarjojen keskellä. Jenkinsiä kuvittaa Mark Buckingham, jonka perinteinen ruutujako rauhoittaa entisestään maanläheisiä tarinoita.

Saatavilla on myös Mega-Marvelin numerot 3 ja 4/2002, joissa suosittu Brian Bendis ja Mark Bagley kertovat Hämiksen alkuperätarinan uudestaan, tällä kertaa hyvin. Toisin kävi vuonna 1999, jolloin John Byrne, ilmeisesti ideoiden puutteessa, koitti epäonnistuneesti päivittää alkuperäisiä 60-luvun Hämärisarjoja.

Parannus Hämärin laadussa osuu näppärästi yhteen kesän hittielokuvan kanssa. Nyt leffasta lehtikioskille saapuvat potentiaaliset lukijat saavat käsiinsä helposti lähestyttäviä ja viihdyttäviä sarjiksia. Vuonna 2000 tilanne oli toinen, kun X-Men-elokuvan ensi-illan aikoihin kioskeilla ei ollut leffaspessun lisäksi ainuttakaan Ryhmä X -lehteä, jotka olisivat satunnaiselle lukijalle avautuneet.

Uskokaa pois – Hämähäkkimies on jälleen priimaa supersankariviihdettä. Nautitaan siitä, niin kauan kuin sitä kestää.

ONI PRESS – Amerikan pikkujättiläinen

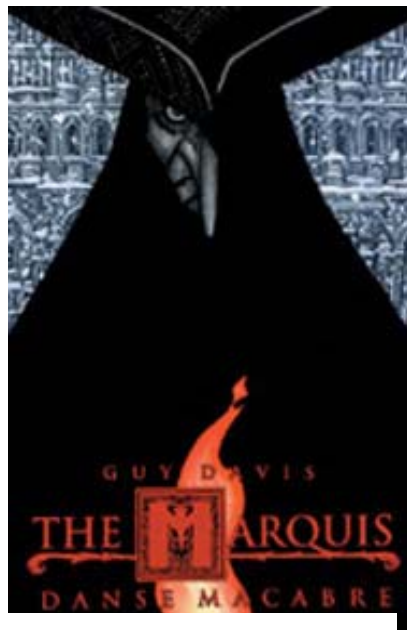
Kustantaja, jonka valikoimista löytyy laadukkaita tarinoita yli generajojen, nimekkäitä tekijöitä, kymmeniä nimikkeitä eikä supersankareita mailla halmeilla. Utopiaako? Ei, vaan jenkkiläinen sarjakuvakustantamo Oni Press.

Oni on perustettu vuonna 1997. Päätoimittaja James S. Rich vastasi auliisti uteluihini kustantamon tavoitteista.

”Oni Press aloitti julkaisutoiminnan tarjotakseen sarjakuvantekijöille turvasataman, jossa he voisivat toteuttaa villejä ja erikoisia ideoitaan, joiden toteuttaminen muilla kustantamoilla ei olisi ollut mahdollista – ja vielä niin, että tekijät voisivat omistaa omat työnsä.”, kertoo Rich, ja jatkaa: ”Näistä tavoitteista ei vielä olla poikettu”.

Onin tarjoama mahdollisuus julkaista siten, että tekijä pidättää oikeudet luomaansa sarjakuvaan onkin nostanut kustantamon monien tekijöiden suosioon. Jenkkimarkkinoilla, joita monia kymmeniä vuosia vanhat tavaramerkit hallitsevat, tekijänoikeudet ovat nousemassa tärkeäksi kysymykseksi.

Onin lyhyeen historiaan mahtuu runsaasti laatusarjakuvia, jotka ovat edelleen saatavilla kokoelmina. Vuonna 2001 julkaistu *The Marquis: Danse Macabre* on hyvä esimerkki Onin ennakkoluulottomasta linjasta. Eletään 1700-lukua. Venisallen kaupungissa tapahtuu outoja. Paholaiset kävelevät maan päällä ihmisten ruumiissa ja Pyhä Inkvisitio on avuton, vaikka yrittääkin tiukentaakin otettaan kaupungin asukkaista. Pyhän näyn innoittamana aatelismies Vol De Galle vetää Markiisin naamion ylleen ja ryhtyy metsästämään demoneita. Pelissä on niin kaupungin sielu kuin De Gallen järkikin.

Marquisin piirtäjä-kirjoittaja Guy Davis on luonut kuvitteellisesta Venisaillesta

uskottavan yhdistelmän fantasiaa ja historiaa. Davisin omistautuminen yksityiskohdille näkyy niin kaupungin arkkitehtuurissa kuin sitä vainoavissa irvokkaissa hirviöissäkin. Kun Markiisi lopulta laskeutuu Helvettiin saaliinsa perässä, muuttuu mustavalkoinen kuvitus punamustaksi. Davisin raa’an lihan värinen manala koskettelee lukijaa epämiellyttävistä paikoista, mutta juuri oikealla tavalla.

Alan Mooren *Helvetistä* –sarjakuvan ystävät saattaisivat tykättyvät Davisin yksinkertaisempaan, mutta fantastisempaan epookkiin. *The Marquis* on jatkuva sarja, jonka tuorein osa on vasta julkaistava *Devil’s Reign*.

Spektrin toista ääripäätä edustaakin sitten Onin yksi suurimpia kaupallisia menestyksiä, Greg Ruckan kirjoittama agenttijännäri *Queen & Country*. Tara Chace on Iso-Britannian tiedustelupalvelun agentti, jonka alaa ovat soluttautuminen ja salamurhat. *Queen & Countryn* –sarjan ensimmäisessä albumissa *Operation: Broken Ground* venäläisen asekauppiaan eliminoiminen räjähtää pahemman kerran MI-6:n silmille. Chace saa peräänsä kostonhimoiset venäläisgangsterit ja byrokraattinen tiedustelupalvelu on valmis uhraamaan tämän saadakseen vainoojat kiinni.

Herkullisimmillaan *Queen & Country* on, kun Chacen jämerä esimies Crocker taistelee viraston byrokratiasta vastaan koittaessaan pelastaa alaisensa hengen. Rucka näyttää, miten halpaa on

omienkin henki työkseen murhaaville ihmisille. Kuvittaja Steve Rolstonin jälki on tarkkaa ja dynaamista. Kovassa nousussa olevaa Rolstonia on haukuttu liian ”sarjakuvamaiseksi” (”cartoony”) realistiseen jännäriin. Siis miksi sarjakuva ei saisi olla sarjakuvamainen?

Kuva ©Oni Press

Tosiaan, *Queen & Country* on jännittävä tarina byrokratiasta ja toimistokäytännöistä. Niin, ja ihmisistä kamppailemassa hengestään.

Oni on myös kunnostautunut adoptoimalla independent-sarjakuvia. Oni on esimerkiksi koonnut J. Torresin ja Tim Levinsin omakustannesarjan *Copybook Tales* albumiksi keväällä 2002.

The Complete Copybook Tales on ilmeisen omaelämäkerrallinen kertomus sarjakuvataiteilijasta, jonka elämä on siirtymävaiheessa. Pohtiessaan tulevaisuuttaan hän palaa takautumissa lapsuutensa 80-luvulle. Takaumat naiviin aikaan asettavat nykyhetken tapahtumat hauskaan kontrastiin.

Copybook Tales on humoristinen ihmissuhdesarjis unelmien tavoittelusta, fanipojista ja John Byrnen sarjakuvista. Vaikka onkin ilmeistä, että Torres puhuttelee muita sarjakuviin friikahtaneita, on sarjan tunnustuksellisuus virkistävää. Tunnustuksellinen on myös kuvittaja Levins, jonka karrikoivan tyylin kehittymistä voi seurata läpi albumin, johon on siis koottu niin tuoreita, siistejä jaksoja kuin rujoja harjoitelmiakin.

Oni Press on löytänyt jenkki-markkinoilta raon fanipoikia tyydyttävien viittasankarien ja hoocee-taideväen indiesarjakuvien välissä. Kustantamon ennakkoluuloton ja omapäinen asenne eri genrejä kohtaan on ansainnut Onille paikan amerikkalaisen sarjakuvan kentällä.

Onin sarjakuvia voi Suomeen tilata sarjakuvien erikoisliikkeiden ja nettikauppojen kautta.

KATUOJA.CJB.NET

Lisää luettavaa Katuojan kotisivuilla, esimerkiksi:

- Tuoreimmat arviot, mm. uusin *Authority*-albumi ja Top Shelfin poikkeuksellinen sarjakuvaromaani *Three Fingers*
- Rami Rautkorven kolumni Alan Mooren sarjakuvista
- Arkistoissa jo yli viisikymmentä sarjakuva-arvioita

Uutta sisältöä **joka viikko**. Ei bannereita, ei pop-uppeja. **Tervetuloa Katuojaan.**

Katuoja tekemään?

Katuoja etsii sarjakuvista innostuneita kirjoittajia ja kuvittajia kehittämään Katuojan webbisivuja ja tätä läpyskää.

Ehdotuksia, ideoita, juttuja ja yhteydenottoja voi lähettää Katuojan sivujen kautta.

Kohti parempaa sarjakuvaa!